SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 74. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, APRIL 21, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го КВІТНЯ 1989 Ч. 74. РІК XCVI.

ПАТРІЯРХАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО ПІДТРИМУЄ ВЛАДИКУ І. БОРЕЦЬКОГО

Ню Йорк (М.Г.). — У п'ятницю, 14-го квітня ц.р., тут відбулося надзвичайне засідання Крайової Управи Українського Патріярхального Товариства в ЗСА у зв'язку з тим, що префект Східньої Конґреґації Кардинал Сімон Люрдусамі настирливо вимагає негайної резиґнації з уряду і престола Єпископа Торонто і Східньої Канади для українців Владики Ізидора Борецького, незаконно примінюючи канон 401 Кодексу канонічного права для Латинської Церкви.

Засідання відкрив і ним проводив у відсутності голови інж. Олександра Пришляка д-р Володимир Пушкар. На засіданні спокійно і річево розглянено і проаналізовано всі аспекти тієї справи, що її безпотрібно висунула Східня Конґреґація. Після широкої дискусії учасники засідання прийшли до однозгідного ствердження, що причиною до такого нерозважного й зайвого кроку Східньої Конґреґації не є канон 401, який до речі не відноситься до Помісної УКЦеркви, тобто, що єпископ після 75 років життя мусить резиґнувати, але в першу черґу є те, що Владика Борецький не тільки обороняв і обороняє, але й користується правами, які належать Помісній УКЦеркві.

Учасники ствердили, що Східня Конґреґація мусить мати на увазі, що Українська Католицька Церква не є її колонією, але Помісною Церквою з своїми правами і спирається на артикулах Берестейської Унії з 1596 року. Дія Східньої Конґреґації по відношенні до УКЦеркви в самій основі виразно противиться декретові про Східні Католицькі Церкви Вселенського Собору Ватиканського II.

В тій ситуації Крайова Управа вирішила дати повну підтримку Владиці Борецькому і тим самим стати в обороні прав Помісної УКЦеркви. У зв'язку з тим вирішено написати відповідні листи до Східньої Конґреґації на руки кардинала С.Люрдусамі і Синоду Української Католицької Церкви на руки Патріярха і Кардинала Мирослава Івана Любачівського. Крім цього обговорено ще інші заходи, які прийдеться застосувати на оборону прав Помісної Української Католицької Церкви.

Управа сподіється, що вірні Помісної УКЦеркви також станутъ в обороні прав УКЦеркви, а тим самим в обороні Владики І. Борецького, який під сучасну пору відзначає 50-річчя душпастирської праці і 40-річчя єпископства.

В Чикаґо відбулося свято Карпатської України

Чикаґо (Н.Н.). — Місцева громада гідно і соборно згадала 50-ліття проголошення самостійности Карпатської України врочистою зустріччю в суботу, 1-го квітня ц.р.

З метою відзначення цієї річниці оформився ювілейний комітет, що його покликали представники громадських, молодечих і комбатантських організацій, у складі: інж. Орест Бараник, Іванна Ґорчинська, д-р Василь Маркусь, Роман Припхан, Юрій Чернявський та Микола Яшко. З комітетом тісно співпрацювали: Дмитро Грушецький та Юліян Юринець. До почесного комітету запрошено о. протоієрея Степана Женчуха, уродженця Пряшівщини, та ветеранів-діячів на Закарпатті, інж. Юрія Артюшенка та інж. Антона Кущинського.

Свято почалося відправою Панахиди українським католицьким і православним духовенством у соборі свв. Володимира і Ольги за поляглих. Очолив відправу Владика Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ. Співав чудовим київським напівом хор з православної церкви св. Андрія в Блюмінґдейл під орудою д-ра Василя Трухлого. Отець Женчух виголосив відповідне слово, згадуючи усіх тих, що життя своє віддали за волю цієї найменшої української землі перед п'ятидесяти роками.

Після відправи присутні перейшли до авдиторії собору, де зібралося біля 400 осіб. Перед відповідно вде-

(Закінчення на стор. 4)

„УКРАЇНА: СПЛЯЧИЙ ВЕЛЕТЕНЬ ПРОКИДАЄТЬСЯ"

Торонто (В.Б.). — Під таким заголовком канадська англомовна газета „Торонто Стар" помістила статтю-репортаж свого шефа пресового бюра в Москві Стівена Гендельмана, який нещодавно відбув подорож в Україну, яка є „силовою станцією" й головним продуцентом харчів для цілого Совєтського Союзу

Треба признати, що автор статті добре орієнтується в політичній історії України.

Автор починає свій репортаж згадкою про активіста в ділянці людських прав Сергія Набокова, якого КҐБ арештувало в київському ресторані, в якому він пив каву з своєю дружиною. Суддя присудив Набокову 10 днів ув'язнення за те що в час проголошення гласности й перебудови критикував Володимира Щербицького на публічному зібранні. Звільнений з тюрми Набоков сказав: „Не багато тут (в Україні) змінилося. Те що мені трапилося, діється кожного дня".

Впродовж двох десятиліть 71-літній Щербицький, незмінний правитель України, твердо тримає 51-мільйоновий народ під тиском совєтської політичної машини. Давній спільник неславного Леоніда Брежнєва, В. Щербицький далі залишився при владі, а тінь його падає на реформаторський рух всього СССР. Поет і провідник Народного Руху України Іван Драч так висловився про Щербицького: „Ніхто не повірить у силу перебудови так довго, поки наші місцеві правителі не будуть позбавлені влади".

А всетаки є познаки послаблення сили реакційних представників влади. „Немає сумніву — заявив львівський поет і політичний діяч Ростислав Братунь — що настала хвиля відродження і пробудження демократичної культури, яка протиставиться авторитатизмові".

Хоч Москва, буцімто, намагалася усунути Щербицького, то місцеві урядові чинники підозрівають, що консерватистська фортеця в Україні відіграє вирішальну ролю в стратегії кремлівської політики. Щербицький лякає Москву примарою українського націоналізму і через те Кремль потребує його для контролі ситуації в Україні. Цей страх перед „сплячим велетнем", який прокидається, спонукав Ґорбачова відвідати Україну в лютому. Поїздка тривала довше ніж звичайно, а шлях її провадив від неспокійного Донбасу до центру національного відродження в Західній Україні. Ґорбачов навіть символічно затримався в Чорнобилі, щоб злагіднити побоювання небезпеки радіяції. Своєю візитою Ґорбачов спритно додав надії реформаторам, але й заспокоїв консерватистів.

В присутності нахнюпленого Щербицького Ґорбачов на зібранні киян, сказав, що він вітає „безприкладну наполегливість публічної дебати в республіці (Україні), як доказ тримання місцевих політиків в напрузі. Він закинув місцевому правлінню занедбання в розбудові індустрії, зате підтримав заходи для процвітання відродженої української культури й плекання мови. „Будьте щирі — сказав Ґорбачов — чи може хто-небудь закинути, що ми байдужі до долі українського народу, його культури, історії, мови й літератури?"

Одночасно він остеріг, щоб активісти не перетягали струни: „Народ ніколи не погодиться з тими, хто

(Закінчення на стор. 3)

Д-Р О.Субтельний виступав в Оттаві

Оттава (С.Яворський). — Вже четвертий рік підряд заходом Товариства Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців в Оттаві та Інституту совєтських і східньоевропейських студій Карлтонського університету, в п'ятницю, 17-го березня, відбулася чергова меморіяльна лекція ім. Івана Франка. Цього року доповідачем був проф. Орест Субтельний, професор історичного відділу університету Йорк в Торонто, автор недавно виданої і найбільш сучасної „Історії України" в англійській мові. Темою його доповіді було: „Рефлексії про українську історію та про її істориків".

В своїй доповіді проф. Субтельний присвятив багато уваги фактові, що Україна не мала тривалих державних традицій і зараховувалась до так званих „неісторичних" націй, в якій брак державних традицій відзначився також на її історіографії. Проф. Субтельний сказав, що найвизначніший український історик Михайло Грушевський не звертав належної уваги в своїх працях на питання державности та політичної сили, зате присвячував майже всю свою увагу народові.

Лише Вячеслав Липинський з початком XX століття почав пропаґувати ідею державности. Проф.Субтельний звернув увагу на те, що українська провідна верства, дворянство і шляхта, дуже скоро денаціоналізувались і асимілювались в рядах російського дворянства чи польської шляхти. Українські міста були також сильно спольонізовані або зрусифіковані. Це вплинуло на занепад української мови, бо вона була вживана переважно по селах.

Доповідач старався схарактеризувати причини української бездержавности. Він також згадав про географічне положення України і про брак природних бар'єрів, які хоронили б країну перед ворогами. Іншою причиною був брак здібного проводу. Проф. Субтельний сказав, що серед українців бракувало

(Закінчення на стор. 3)

„Чорноморська Січ" і Пласт „Чорноморці" здобули перемоги у відбиванці

О.Федаш вручає нагороду першунам, дружині „Чорноморці" Пласт. Зліва стоять О. Напора, О. Твардовський і Е. Іванців.

Мейплвуд, Н.Дж. (О.Т.). — Тут в спортових залях середньої школи Колюмбія в суботу, 15-го квітня успішно пройшли 32-гі першенства відбиванки Української Спортової Централі Америки і Канади, в яких учасниками були 17 дружин, разом понад 180 спортовок і спортовців.

Згідно із вислідами змагань, звання чемпіонів в жіночій групі здобула дружина УСВТ „Чорноморська Січ" Нюарк, а в групі чоловіків Пласт „Чорноморці".

Церемонія офіційного відкриття змагань, що її перевели О. Твардовський, керівник спортової активности УСВТ „Ч.Січі", О. Лесюк, ланковий відбиванки УСЦАК, і А. Воробець, координатор братської діяльности УНС, відбулася в суботу вранці, після чого на трьох відбиванкових кортах розпочалися завзяті і емоційні ігри.

В жіночій групі брало участь п'ять дружин. Домінувала сильна дружина УСВТ „Ч.Січ", яка на початку перемогла усіх своїх конкуренток 2:0 сетами, а у фіналі таким же вислідом виграла з меткими й завзятими сумівками з Пассейку, які

(Закінчення на стор. 4)

Польща регабілітувала посмертно політиків і старшин армії

Джерзі Сиռі, Н.Дж. — Як подає польське пресове агентство ПАП, польський Уряд регабілітував ще в 1971 році генерала Андерса, колишнього провідника селянської партії Міколайчика і 75 старшин армії Андерса, які усі втратили після Другої світової війни польське горожанство, тому, що відмовилися повернути до комуністичної Польщі. Хоча від цієї регабілітації проминуло 18 років ніхто досі не подав її до публічного відома.

Тепер, в дні 15-го березня 1989 року, ПАП помістило в пресі цю вістку при чому завважує, що теперішній уряд висловив своє негодування на тих, що досі затаїли це рішення звільнити від вини і надати знову горожанство „заслуженим комбатантам Другої світової війни". Рівночасно ПАП цитує заяву міністерства, в якому оправдуються, що „навіть різькі різниці в політичних поглядах не повинні допровадити до того щоб викинути поза рамці польського горожанства осіб, які мають патріотичні заслуги".

Вже кілька тижнів перед опублікуванням спізненої постанови прем'єр-міністер Раковський останньому із ще живучих генералів армії Андерса, Мачекові написав особистого листа, в якому висловив свій жаль, що так несправедливо з ним повелися.

Поїздка українських підприємців в Україну відкликана

Торонто. — Як інформував Степан Яворський в числі з 31-го березня ц.р., в Україну мала виїхати 5-го травня ц.р. група понад 50 українських підприємців з Канади, для розглянення можливостей торговельних зв'язків з Україною.

В останніх днях совєтський уряд повідомив організаторів поїздки, щоб відложили цей плян з весни на осінь. Помимо всіх приготувань учасників і численних переговорів щодо програми з представниками совєтського уряду і торговельною палатою України, подорож не відбудеться, про що повідомлено усіх, що зголосилися до участи.

У СВІТІ

ЛОНДОНСЬКА ГАЗЕТА „Сандей Телеґраф", покликаючись на інформації отримані із ЗСА, повідомила, що лівійський диктатор полковник Муаммар Каддафі був одним з ініціяторів підкладення бомби до пасажирського американського літака „Боінг-747" компанії „Пан-Амерікан", який в грудні минулого року розірвавсям в повітрі і усі 270 пасажирів і обслуга загинули. Згідно з цією інформацією в британській газеті, Каддафі влаштував у Тріполі зустріч ватажків терористичних груп, в тому числі представників Палестинської Визвольної Організації. На цьому „зібранні" предметом розмов були різні терористичні акти і можливість захоплення, або збомблення американського літака напередодні Різдва Христового. „Сандей Телеґраф" пише, що американська розвідка знає про це хто брав участь в нараді і що було у програмі обговорення. Після появи інформації, лівійське пресове агентство категорично заперечило „провокаційну" версію британського повідомлення.

СОВЄТСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ агентство ТАСС повідомило про великі виливи рік в Андіжанській області (Узбекістан), які не вміщали вод з розтопленого снігу і природного дощу. Вода залляла великий простір, знищила коло 300 хат й інших приміщень. Треба було евакувати, при допомозі човнів і гелікоптерів, понад 2,000 осіб. Швидка допомога була позитивно оцінена. Жертв в людях не було, — каже ТАСС. Тисячі гектарів посівів були знищені водою.

ЧОТИРИ МОЛОДІ ПАЛЕСТИНЦІ, завинувши голови лахами, тобто замаскувавшись, силою вдерлися до помешкання 43-літньої палестинської жінки і вбили її ножами. Аґентство Ассошіейтед Пресс інформує, що причиною нападу була співпраця палестинки з ізраїльськими окупантами. Надіра Булюс мала нібито доносити ізраїльцям про „змову" палестинців і підготову нападів на ізраїльські військові і поліційні частини.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ГРЕЦІЇ Андреас Попандреу вніс до суду скаргу проти американського журналу „Тайм" за образу і наклепи на його особу. Грецького прем'єра на суді в Лондоні репрезентуватиме адвокат Ленард Бодін, який заявив кореспондентам, що обрано Великобританію для того, що англійські закони дають більші вигляди для Папандреу виграти процес. „Такої можливости в З'єднаних Стейтах Америки він не мав би", — заявив Бодін. В Англії треба тільки доказати, що журнал видрукував статтю і що вона була образливою і неправдивою. Йдеться про статтю надруковану в „Таймі" з 13-го березня ц.р. в якій закидалось грецькому прем'єрові, що він привласнив собі мільйони долярів, які він отримав шляхом перекупства. Головним джерелом для написання статті автором Робертом Аджемяном була його розмова з грецьким банкиром Ґеорґієм Коскотасом.

ВІДОМИЙ СОВЄТСЬКИЙ ЖУРНАЛ „Огоньок" повідомив, що за минулих 15 років в Совєтському Союзі було принаймні 50 спроб повітряного піратства. Всі перехоплювання літаків були спричинені двома факторами, — пише „Огоньок", — бажанням покинути країну і бажанням скоро доробитись, тобто отримати викуп за звільнення літака і пасажирів. Найкращим способом охоронити цивільне повітряне летунство є видати кожному, хто хоче виїхати з СССР, леґальну візу і пашпорт. „Чомусь й досі притримуємося дивних правил примусового затримування людей, які не хочуть жити в нашій країні. Між ними є й так багато малописьменних, алькоголіків, наркоманів, злочинців. Можливо їм буде легше увійти до літака не з пістолем, а з візою в кишені", — пише журнал. При тому „Огоньок" інформує, що в 1988 році було зліквідовано у пасажирів 250 одиниць різнородної зброї, 411 кілограмів експльозивних матеріялів і 86,177 ножів.

КОЛИШНІЙ ЧЕХО-СЛОВАЦЬКИЙ перший секретар Комуністичної партії і передвісник „Празької весни" Александер Дубчек, не буде реґабілітований, — заявив Мільош Якеш, теперішній керівник після зустрічі з совєтським генеральним секретарем і головою Президії Верховної Ради Міхаїлом Ґорбачовим. „Ми не будемо займатися регабілітацією Дубчека, — заявив Якеш, — і не думаємо давати йому можливости повернутися назад до політичної діяльности". На пресовій конференції в Москві Якеш відмовився від коментування справи Дубчека.

ЗАГИНУЛО 47 МОРЯКІВ НА ВІЙСЬКОВОМУ КОРАБЛІ „АЙОВА"

Вашінгтон. — Принаймні 47 моряків (дехто каже більше), загинули під час експльозії на військовому кораблі „Айова", який брав участь у військових вправах приблизно 300 миль від Пуерто Ріко. Офіційні речники Пентаґону заявили, що експльозія наступила у відділі найбільших у світі корабельних гармат, які обстрілювали позначені об'єкти на морі під час загальних весняних маневрів другої американської фльоти у яких брали участь також кораблі з Бразилії і Венесуелі.

Число вбитих вояків може бути вищим, — заявили представники Пентаґону, — які ще в тому часі не мали докладних інформацій про кількість жертв. Контрадмірал Стів Барнет, речник головної квартири другої військової фльоти заявив у Норфолк, що число забитих взяте радше з листи призначених моряків до обслуговування тієї частини гармат, яка оксплюдувала, а не з перераховування трупів вояків.

Катастрофа вибуху на військовому кораблі такого типу була першою від 1972 року, коли у В'єтнамі від подібного ексиденту, розриву гармат, загинуло тоді 20 моряків, а кільканадцять були поранені. В цьому випадку про число поранених покищо навіть не згадують.

Пожежу на покладі корабля „Айова" вдалося відносно скоро погасити, а велику частину амуніції, головно тяжких гарматних стрілен, було поспішно затоплено, щоб не допустити вогню до складу з амуніцією, яка експльодуючи була б знищила цілковито корабель і могло загинути багато більше моряків. Після погашення пожежі 58,000 тонновий військовий корабель вже не був загрожений і немає також загрози, що він може затонути у зв'язку з пошкодженням самої структури корабля. Корабель „Айова" власною „силою" наблизився до літаконосця „Корал", який знаходився приблизно 200 миль від Пуерто Ріко, і серйозніше поранених моряків перенесено на літаконосець для оглядин і медичної допомоги. Багатьох моряків перевезуть до шпиталів транспортовими кораблями, або гелікоптерами. Корабель „Айова" відплив до військової морської бази Рузвелдс Родс у Пуерто Ріко.

Президент Джордж Буш зарядив переведення докладного слідства вибуху. До слідчої комісії, крім військових спеціялістів з морської фльоти, входять також представники уряду назначені секретарем фльоти у порозумінні з Центральною американською розвідчою агенцією (Сі-Ай-Ей) і генеральним штабом армії.

„Ми втратили багато молодих, вишколених і надійних людей, — заявив Президент ЗСА, — і довго пам'ятатимемо саму трагедію і біль, який змушені переносити тепер їхні рідні і цілий американський нарід".

СИМПОЗІЮМ В МЕНОР КОЛЕДЖІ

Дженкінтавн, Па. — Відділ релігійних студій Менор джуніор коледжу влаштовує весняний симпозіюм в суботу, 29-го квітня ц.р., від 9-ої вранці до 3-ої по полудні, тут на кемпусі коледжу в Дженкінтавн. Тема симпозіюму — „Українське християнство: чи воно визволяє?" Доповідачами будуть: Сестра Антонія Лашок, ЧСВВ, отець Давид Петрас і отець Мирослав Татарин По дальші інформації і замовлення слід телефонувати на число (215) 885-2360.

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВИЙ ЗВІТ ЗА ПЕРШИЙ квартал цього року виказує, що ціни в березні підійшли вгору на 0,5 відсотка, втримуючи загальну інфляцію в країні на висоті 6.1 відсотка. Найбільше зросли ціни на харчі, електрику, бензину та газ. Зріст цін на ці товари в такому відношенні мабуть продовжуватимуться, як кажуть аналітики. Ще один продукт вибився посеред інших, а це жіночий одяг. У звіті підкреслено, що найбільший зріст в цінах виявився в околиці Ню Йорку, бо аж на цілий відсоток.

ВСІ ТРИ ТЕЛЕВІЗІЙНІ мережі в ЗСА турбуються тим, що постійно втрачають глядачів, зокрема в найкращих годинах вечора. Не зважаючи на те, що мережа Ен-Бі-Сі веде перед у підборі програм у вечірніх годинах, згідно з опитами навіть ця мережа бере ці тенденції дуже серйозно. Телевізійні мережі Ей-Бі-Сі, Сі-Бі-Ес та Ен-Бі-Сі твердять що найбільшою причиною їхнього горя є не тільки наслідки п'ятимісячного страйку сценаристів, але й зріст кабельної телевізії, що здобуває собі глядачів з дня на день.

АДНАН КАШОҐҐІ, САВДІЙСЬКИЙ фінансист заарештований у вівторок,19-го квітня ц.р., в столиці Швайцарії Берні, виявляється центральною особою в різнородних фінансових махінаціях, зокрема перепродуванні зброї впродовж останніх двох десятиліть. Його арешт — це наслідок домагань американського Уряду, який хоче його судити за бандитизм, обман і перешкоду в правосудді. Одначе найбільшою його провиною є те, що він переводив всякого рода земельні трансакції в імені колишнього філіппінського диктатора Фердінанда Маркоса та його дружини Імельди в околицях Ню Йорку.

СЕНАТОР ДЕЙВИД БОРЕН, голова Комісії в справах розвідки в Сенаті, заявив, що дістав запевнення від Уряду президента Джорджа Буша, що знайдуться гроші на те, щоб поліпшити сателіти, які збирають інформації про дотримання СССР угод щодо озброєння. Конгрес поставив вимогу щоби уліпшення цих сателітів йшло в парі з одобренням договору зі Совєтським Союзом в справі ракет середнього засягу.

В ІНДІЯНОПОЛІСІ, ІНД. мале дівчатко, будучи з мамою в крамниці „Кей Март", взяло в руки коробку зі зубною пастою, яка вибухла в руках дитини. П'ятилітня Ерін Бовер втратила чотири пальчики лівої руки, ушкодження ока та тулуба, а її мати була також легко поранена осколком бомби. Місцеві поліційні власті не отримали жадного повідомлення чи попередження, як то звичайно буває, про цей заплянований вибух.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ заявив, що, не зважаючи на деякі „чесні непорозуміння" між ним та профспілковим робітництвом, він хоче втримувати сильні зв'язки з профспілками. Ці погляди він висловив перед групою 3,000 провідників на конгресі будівельних профспілок Америки у Вашінґтоні. Ця перша промова президента Дж. Буша до представників організованого робітництва від коли він став Президентом була замітна його теплим прийняттям у протилежності до попередніх взаємовідносин з Урядом і президентом Роналдом Реґеном.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема етики у державній верхівці

Правду кажучи, етична поведінка повинна стосуватися не тільки осіб із державного апарату, але осіб на всіх становищах і всіх живучих чоловіків та жінок. Християнську етику схоплено у 10-ти Заповідях Божих. Але жах збирає, коли глянути довкола, що тепер діється у світі, зокрема в Америці. І не тільки тепер. Уже в VI сторіччі перед нар. Христа були в античній Греції циніки, які глузували з усіх чеснот. Філософ і політичний діяч Нікольльо Макіявеллі, італієць, проголосив у XV сторіччі тезу, що „Всі засоби добрі, які ведуть до цілі". Це було явне заперечення потреби, ба навіть необхідности зберігати принципи етики. Якщо всі засоби добрі, які ведуть до цілі, то згори виправданим є кожне злодійство, крадіж, обман, шантаж чи навіть вбивство, яке потрібне злочинцеві, щоб замаскувати свій злочин. Законодавство у демократичних країнах такого не визнає. Але всі авторитарні режими, які мали і мають під різними титулами фактичних диктаторів, у практиці трималися і тримаються доктрини Макіявеллі. Україна й український нарід знає це найкраще на тернистому шляху своєї історії. У польській історико-політичній літературі є здебільшого поляками промовчуваний твір Лозінського „Правем і Лєвем", в якому автор доказував безправство шляхетської Польщі. Що й казати про кровожадних тиранів античного світу, як Нерон і Каліґуля, про Джінґісхана, про Атилью, що його прозвали „Бичем Божим", про новітніх тиранів, як Гітлер, Сталін і всі опричники з поліційних апаратів, які були і є підпорами диктаторів.

Проте, хоч у демократичному світі діється також багато неетичного, хоч існують в Америці на високих становищах мультимільйонери, яких діди-батьки доробилися великого маєтку в часі прогібіції на нелеґальній продукції і торгівлі алькоголем, проте є й відомі випадки, як ламалася політична кар'єра осіб, що легковажили собі етику. Перший віцепрезидент Ричарда Ніксона Спіро Еґню був примушений зректися свого становища, хоч став був дуже популярний, — коли виявилося, що взяв поважний — прозорим серпанком закритий — хабар. Хабарництво було у царській Росії і є по нинішній день засобом, без якого сірій людині важко жити. У Західній Европі і в Америці з їх високим стандартом життя виявлене хабарництво високого урядовця набирає розголосу, як скандал. Проблема етики у державному апараті гостро зактуалізувалася за президентури Джорджа Буша. Однією з його перших заяв було заповідження, що його Уряд і ввесь державний апарат мусять зберігати строгі принципи етики. Десять місяців тому появилися перші пресові закиди проти голови демократичної більшости в нижчій Палаті Конґресу, що він має у своєму минулому вчинки, які суперечать з принципами етики, що їх схвалив був сам Конґрес. До цих принципів належить так званий конфлікт інтересів — виконування праці обраного законодавця і одночасно зарібкування, яке перечить тим його обов'язкам. У минулий понеділок, 17-го квітня ц. р. проголошено, що комісія етики в Палаті Репрезентантів, яка складалася з шести демократів і шости республіканців, всіма 12 голосами, одноголосно рішила оприлюднити, що після 10-тимісячного слідства, яке дало грубезну стирту документальних свідчень, члени комісії „знайшли підстави повірити", що Джім Райт провинився у 69-ох конкретних випадках. Найболючішим закидом проти Райта є те, що його дружина дістала високоплатну працю у підприємця, який був зацікавлений у законі, що федеральний уряд рятуватиме від банкрутства кредитові каси. Джим Райт дістав безпосередньо чи за посередництвом своєї дружини розкішне помешкання („кондомініюм"), високої вартости авто і в заміну за багатотисячний гонорар за його промови — купували велику кількість його недавновиданої книжки. Такі й тим подібні інші закиди. Кожний з них ніби не перечить законові, але перечить етиці. У випадку Райта — це тим паче клопітлива для Демократичної партії справа, що згідно з Конституцією — голова партійної більшости в нижчій палаті Конґресу — у випадку смерти чи нездатности президента і віцепрезидента — стає найближчим мешканцем Білого Дому. Справа Райта ще не закінчена. Він уперто твердить, що є невинний, невинна його дружина. Райт буде зізнавати на Комісії етики і після того відбудеться голосування на пленумі Палати Репрезентантів. Грозить йому „догана", або повне виправдання. Але те слідство і ті закиди прилипнуть до Джима Райта і це для Демократичної партії, дуже немила справа.

Н. Осока

СТАЛІНЩИНА ВСЕ ЩЕ ЖИВА

II.

Конкуренти з Інституту гематології в Москві, які створили невдалий варіянт „штучної крови" „Перфукол", підтримуванні віцепрезидентом АН СССР академіком Ю. Овчінніковим, Міністерством охорони здоров'я і... „компетентними Органами", оголосили проф. Бєлоярцева жахливим злочинцем, результати його дослідів суцільною „фікцією", а створену ним „штучну кров" — справжньою „отрутою".

Насправді ж токсичним виявився якраз перпарат „Перфукол", тобто інший варіянт „штучної крови", створений в Московському інституті ґематології й переливання крові, де працювали солідніші люди та й було їх там набагато більше, ніж у лябораторії Бєлоярцева. Вони займалися проблемою „штучної крови" цілих 15 років, а перемогу отримав у своїй невеликій лябораторії проф. Бєлоярцев, створивши „Перфторан" усього за п'ять років. І стало це більмом на оці авторам невдалого „Перфуколу". Керівник лябораторії Інституту гематології Н. І. Афонін особисто написав листи в різні інстанції. Ю. Овчінніков зформував комісію із прихильників „Перфуколу" й добився накладення вето на „Перфторан".

Почалася кампанія переслідування проти директора Інституту біофізики члена-кореспондента АН СССР Г. Р. Іваницького, проф. Бєлоярцева і його колеґ. Їх звинувачували у проведенні „дослідів на людях", які нібито потрапляли після цього в реанімацію, а Бєлоярцев „будував собі дачу, розплачуючись спиртом". Чутки ширилися — одна за одну страшніша. Люди в Пущіно почали дивитися на проф. Бєлоярцева, як на кривавого злочинця.

Після п'яти принизливих допитів і обшуків у лябораторії, вдома й на дачі, професор Бєлоярцев повісився. Не переніс тих жахливих образ і звинувачень, котрі кидали йому в вічі цинічні некомпетентні працівники КҐБ, демонструючи своєю поведінкою повну владу над беззахисним професором. Це сталося в грудні 1985 року. А працівники КҐБ і прокуратори продовжували розслідувати „страшні злочини", влаштовуючи працівникам лябораторії по кілька п'ятигодинних допитів і висуваючи безпідставні, але страшні звинувачення.

Вивчивши всі матеріяли цієї справи, А. Рискін встановив, що слідство почалося з доносів і анонімів. Ініціятори кампанії не гребували ніякими засобами, щоб опорочити честь, добре ім'я людей, які створили „Перфторан". У діях майже всіх комісій Міндздрава та Президії АН СССР, які з літа 1985 року одна за одною протягом трьох років ревізували винахід „Перфторану", а також у діях „компетентних органів" простежувалась певна спрямованість: беззастережно давали хід анонімним листам і доносам, старанно вишукували в інституті людей, які будь-коли мали конфлікт з проф. Бєлоярцевим, послідовно іґнорували висновки двох наукових рад по створенню „Перфторану", не брали до уваги відгуки кращих медиків Совєтського Союзу, що проводили випробування препарату в умовах клінік. За всім цим відчувалася чиясь невидима владна рука. Члени комісій та слідчі явно отримали дозвіл на свавільні й безкарні дії.

З документів видно, що проти розробки „Перфторну" в лябораторії Бєлоярцева виступав віце президент Академії наук СССР, з ним був повністю згоден голова комісії секції хеміко-технологічних і біологічних наук АН СССР, в чиїх руках були фінанси, кадри, закордонні поїздки тощо. Цієї ж позиції дотримувався куратор центру біологічних досліджень в Пущіно. Та А. Рискін виявив, що всі ці посади одночасно займала та ж сама людина: віцепрезидент АН СССР Ю. А. Овчінніков. І мав він на те свої причини, бо в 1980-1981 роках Ю. Овчінніков сам очолював цю багатообіцяючу програму. Але в 1982 році президент академії Александров зробив висновок, що академік Овчінніков не може керувати цією програмою. В нього також були на це вагомі причини. Цей пост запропонували директорові Інституту біофізики в Пущіно членові-кореспондентові АН СССР Р. Г. Іваницькому. Але той відмовився й рекомендував кандидатуру видатного фахівця з хемії фторвуглеводів академіка І. Л. Кнунянця.

З тих пір почалися в Інститті всі лиха, бо Ю. Овчінніков не пробачив такої „несправедливости". Так з'явилися звинувачення в пророблюванні „дослідів на людях", у „порушеннях зі спирром", у „зловживаннях службовим становищем", у „саморекламуванні". Слідство негайно знайшло „докази": дача, автомашина, ґараж, вдома знайшли 150 грамів спирту. Хіба ж це не докази? Професора Бєлоярцева зняли з роботи й довели до самогубства. Потім взялися за академіків Іваницького і Третьяка, й також почали старанно перевіряти всіх, хто мав будь-

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Р. Рибак

ЛОС АНДЖЕЛЕС ТА НЮ ЙОРК У СВІТЛІ ЗМІН

Хто слідкує за розвоєм Лос Анджелесу той і не дивується, що це місто з кожним днем зближається до хвилини, коли центр американського мистецтва, моди та реклями перейде туди з Ню Йорку. І під час коли Ню Йорк щораз більше залежний від завмираючої потуги Волл Стріту та передових 500 корпорацій ЗСА, Лос Анджелес у ділянці економіки орієнтується на суміш малих та скорого росту підприємств, високого відсотку формації бизнесу та нових варстатів праці. І так у 1986 році округа Лос Анджелес створила на одну п'яту більше нових варстатів праці та рахувала наполовину більше працівників ніж п'ять районів Ню Йорку.

Завдяки пожвавленій торгівлі з Азією та зростом іміграції Південна каліфорнія швидким кроком займає місце Ню Йорку, як центр міжнародної комерції. Тому і Лонг Біч — пристань Лос Анджелесу — є нині найбільшою у ЗСА відносно вартости перевантаженого товару. Знову ж середмістя Лос Анджелесу, яке завмирало, нині відживає за гроші іноземців, а головно японців, що зацікавлені у капіталовкладі.

На думку знавців, Ню Йорк ще далі почувається важним, великим містом, одначе вкоротці його економічне значення почне скочуватись вдолину. Досі бо ріст міста завдячував своє існування великим фінансовим фірмам та їхнім услугам для бизнесу. „Цей рід економіки", — за словами Маріо Квомо, губернатора стейту Ню Йорк — „помагав заповнювати готелі, давав зайняття друкарням і давав вдоволення..." Присутність великих фірм не було благословенням, бо підвищились чинш за приміщення і кошти енерґії. Це пекучо відчули у своєму розвої та існуванні малі, нефінансові підприємства від фотографічних студій та етнічних ресторанів до театрів... У 1985-87 роках завдяки динаміці індустрійних фірм створено у ЗСА чверть мільйона більше виробничих зайнять. У тому ж самому часі нюйоркські фірми післали у безробіття 6 відсотків своїх працівників!... Але це все ще не все. Сучасний стан слабого доляра зробив місто одним із найслабших економічних місць у країні. У висліді кількість порожних бизнесових бюр зростає та може вплинути від'ємно на вартість нерухомого майна комерційних об'єктів. Уміжчасі Лос Анджелес стало привабливим для динамічної економіки виробництва з орієнтацією на антрепренерів. Тут є кращі можливості для етнічних меншин та іміґрантів. Згідно зі статистикою у 1985 році, один на вісім іноземнородженних американців подавали Лос Анжелес, як місце свого постійного замешкання. Тому і не диво, що це місто провадить перед у загальному числі американських підприємств, що їх мають еспанці та мурини, а головно азійці, яких тут на 50 відс. більше, ніж у Ню Йорку.

У загальному іміґранти помагають перетворити провінційне колись Лос Анджелес на космополітичний культурний центр із експортом музики, фільму та телевізійних програм. Місто, можна б сказати, репрезентує стиль життя, яке люди бажають і в тому знаходять повну підтримку у ...японців. Токіо більш цікавиться тим, що тут діється, ніж це є у Ню Йорку!

Між рядками преси не тяжко завважити, що Лос Анджелес кидає виклик Ню Йоркові у ділянці фінансових услуг. І чому цього не має робити, коли дало пристановище представникам поважних, іноземних фінансових установ? Банківництво розвивається, ось хоча б на прикладі з 1980-85 років, де банкові депозити збільшились, а щадниці зібрали тоді 60 відс більше. А що буде в Ню Йорку?... Тут депозити зменшились!

І незалежно від наглядного економічного і культурного розвою над Лос Анджелесом завис Дамоклів меч, що є символом повсякчасної небезпеки, — а у цьому випадку — землетрусу, який у кожній хвилині може виявити свою нищівну силу... Виглядає, однак, що мешканці не дуже беруть собі це до серця, бо надалі є мрійниками економічної золотої майбутности на канві прагматизму дня... І чому ж це так?.. Відповісти на це тяжко, бо тут діло з людською поведінкою відколи світ існує. Тому і не диво, що питанню людського наставлення до життя присвятив був колись свою увагу теж Іван Франко у вірші п. з. „Притча про життя"... А було це в Індії... На чоловіка, що йшов степом безлюдним напав лев... Тікаючи від лева, наскочив він на глибоченну балку та завис на скельному обриві, тримаючись худої берізки...

...„А в тім — диво? На гілках берізки
Побачив той нещасний чоловік
Гніздо чмелів. У щільнику малому
Було там трохи меду..."

..............Солодощі меду
Заставили його про все забути:
Про льва, що вив йому над головою,
Про миші, що його підпору гризли,
І про дракона, що внизу грозив,
І про гадюку, що у стіп сичала.

Про все, про все забув той чоловік,
Найшовши в тих краплинах медових
Несказану, високу розкіш раю"...

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДІЯЧІВ ТРЕБА ПІДТРИМУВАТИ

Стаття М. Платковського „Події в Україні і єдність у діяспорі" („Свобода", з 8-го квітня ц. р.) заслуговує на увагу. Йдеться про ролю ідеологізму в наших теперішніх політичних настановах. Нема сумніву, що на поселеннях ми повинні заступати непохитно наші самостійницькі ідеї, як пише автор, але автор не надто чітко підкреслює, що ми не повинні дорікати нашим борцям на батьківщині, коли вони не дотримуються тої ж ідеологічної лінії. Політичні гасла мають сенс і можуть мати успіх, коли є кому їх відстояти. Ситуація в Україні не та, що в Естонії, чи Грузії. Наші маси потапають у малоросійщині. З того їх треба вперед витягнути, їх приготовити, заки виносити більш революційні постуляти. Це завдання здійснюють нині в Україні, йдучи рука в руку, і партійці зі Спілки Письменників України, і колишні каторжники з Української Гельсінкської Спілки та інші організації, ними інспіровані.

Розуміючи сучасні умови, є дуже прикро коли діячам в Україні, партійним, чи непартійним, робиться докори ідеологічного порядку. Ось таке стрінуло Драча, коли молода людина поставила йому питання виразно провокуючого характеру. Читаючи статтю Платковського, хотілось би, щоб автор поклав був теж крапку над „і" та звернув увагу на те, що в нинішній стадії боротьби за права України виносити теоретичні, ідеологічні питання не час і місце. Нам треба діячів в Україні підтримувати всіми силами і засобами, а головно духово, а не відбирати їм наснагу критицизмом, яким би він ідеологічно „чистим" не був.

Микола Бараболяк

Риверсайд, Ілла.

„ДАНТИСТ" ЧИ „ДЕНТИСТ"?

Приємно було мені прочитати в підписаному ініціялами М. К., дописі п. з. „Нова лікар-дантист в Чикаґо" („Свобода" з 8-го квітня ц. р.), що ось маємо небуденного зубного лікаря, який одночасно є дентистом, тобто знавцем італійського поета Данте Аліґ'єрі. Але, ось, розчарування. Д-р Таїса І.Бурачинська є тільки зубним лікарем-дентистом.

Звідкіля взялася плутанина „дентист"-„дантист"? Це латинське слово, яке стало міжнародним, з виїмком французької мови, походить від „dens" — зуб.

„Словник чужомовних слів" Бойкова, Із'юмова, Калишевського, Трохименка, виданий у В-ві „Української Радянської Енциклопедії", Харків-Київ 1932 і перевиданий В-вом М. Борецького в Ню Йорку в 1955 році на сторінці 124-ій подає слово „дантист" із позначкою „фр"., тобто з французької мови. Всі українські словники безкритично подають неправильно „дантист", в тому й словник Голоскевича, який не є ідеальний і тому вимагає виправлення.

Українська мова замість запозичити його з оригінальної мови, присвоїла собі його за посередництвом російської мови з французької. За часів Петра І росіяни любувалися в запозиченнях із німецької мови („зонтік", „ґалстук" тощо) і французької мови, в даному випадку „дантист".

Коли вживається слова чужого походження, тоді найкраще взяти його в ориґінальному звучанні, а не за посередництвом іншої чужої мови, бо не завжди мовні закони й дух мови різних народів є ті самі, чи такі самі.

У нас сталося це, мабуть, із двох причин — з необізнання українців на східніх землях із клясичними мовами й безкритичне наслідування мови „старшого брата", як це видно з засмічення сучасної української мови русизмами: „урок", „канікули", „парта", „азард" „філармонія", (адже є „гармонія", „гармонійний", а не „армонія", „армонійний") „кафедра", „омонім" („гомонім"). Це все через те, що російська мова не має звуку „ґ", тільки „х" й „г" і в неї це оправдане, але українська мова має всі три звуки „ґ", „г" і „х", отже зайво наслідувати російську.

Таке незнання клясичних мов видно і з вживанням на окреслення „річники" слова „анали" замість „аннали", бо це слово теж латинського походження „аннум", значить — рік. Слово „анали" звучить у нас неестетично, бо латинське слово „anus" означає відхідну кишку.

Володимир Барагура

Вудгейвен, Н. Й.

ЕМІҐРАЦІЙНИЙ УРЯД В МОСКВІ, ОВІР, несподівано для усіх, видав паспорт і візу довголітньому „рефюзнікові" Сергієві Петрову, який старався про виїзд з СССР від 1981 року, тобто зараз після того, як він одружився з американкою Вірджінією Джансон. 36-річному Петрову відмовляли у видачі візи з причини „секретности", тобто попереднього його затруднення на роботі, на якій він був втаємничений у справи, які, мовляв, можуть пошкодити СССР за кордоном. У його справі безпосередньо інтервеніювали колишній президент Роналд Реґен і державний секретар Джордж Шулц.

М. Г. Марунчак

МОЄ ПОЧАТКОВЕ ЗНАЙОМСТВО З Ю. ЦИРАНКЕВИЧЕМ

Із Юзефом Циранкевичем ми познайомились на авшвіцькому „ревірі" (таборовій лічниці) 1943 року. Він працював спочатку „пфлеґером" (медичним помічником) на 21-му бльоці, а пізніше „шрайбером" на 9-му. Подібну кар'єру робив я на 19-му бльоці „ревіру". На полі ведення канцелярій ми й познайомились. Ми мали мало неофіційних розмов. Усе наше спілкування стосувалось переношування хворих в'язнів з бльоку на бльок, ведення їхніх хворобових карт, звільнювання реконвалесцентів з таборової лічниці тощо. Довідався я від нього, що він належав до Польської соціялістичної партії й в Кракові сповняв він функції генерального секретаря цієї партії. Часто він заходив до нашої „шрайбштуби" на 19-му бльоці, бо там працював теж головним „штрайбером" його приятель з Кракова, колишній суддя Зиґмунт Роґовський. Був він дуже милий і шляхетний співробітник. За такого я уважав Циранкевича. Від обох мені було відомо, що вони не дуже долюблювали Яна Мосдорфа, видного діяча правого крила Польського демократичного табору.

Якийсь час Циранкевича не було видно на горизонті табору. В часі т. зв. польської таборової підпільної змови на втечу, він був також запроторений до бункра. Кружляли навіть вістки, що його в бункрі „розвалили" (цебто розстріляли). До речі, це не були рідкі випадки т. зв. „в'язничних розвалок". Десь по двох місяцях Циранкевич з'явився знову на поверхні табору і дальше працював „шрайбером". Однак з часу звільнення з бункру він став ще більш обережним в розмовах, більш самотним і так бувало навіть на вечірніх проходах, де його висока постать здалека світила великою лисиною.

Коли в 1968 році, в часі Дубчекової відлиги в Чехо-Словаччині, я рішився відвідати Прагу, а одночасно рідних в Польщі, я написав листа до прем'єра Циранкевича і звірився з моїми плянами його відвідати. Не дуже я сподівався відповіді й було миле розчарування, коли наспіла вістка з канцелярії прем'єра про його бажання стрінути мене в своєму кабінеті. Це саме повторила мені його секретарка вдруге в телефоні, коли я тільки зв'язався з нею після мого прибуття — до Варшави.

Склався, однак, поганий збіг обставин, що саме того дня прем'єра Циранкевича не було у Варшаві. Він був на святкуваннях 25-ліття Польської Народної республіки (ПНР) Польщі у Люблині. Звідси чейже датувався уряд ПНР (1943-1968). Отже треба було ще один день чекати, як сказала секретарка, щоб побачитися з прем'єром. Тим часом мій літак залишав Варшаву у вечірніх годинах того ж самого дня. Не маючи в кишені зайвих грошей, не можна було рискувати втратою літака й очікування на прем'єра. Був це для мене неочікуваний удар, а ще більшим ударом було це для деяких моїх приятелів з Українського Суспільного Культурного Товариства (УСКТ) у Варшаві, які заздалегідь підготовили мені листу українських проблем в Польщі, що треба було їх порушити в розмові з прем'єром, розуміється, наскільки ситуація на це була б дозволила.

У пізніших роках у Канаді, коли я стрічав українських відвідувачів з Польщі, я не оминав нагоди розпитати про Циранкевича, а зокрема про його ставлення до українців. Найчастіше не було жодної відповіди, тільки часом падав твердий осуд, називаючи його вислужником коньюктурного режиму. Ніхто не заперечував, що був він польським патріотом.

Роки плили і вкінці появилася у часописі вістка, що Циранкевич пішов на емеритуру, маючи перед тим політичні і соціяльні „порахунки" з польським робітництвом. З преси я довідався, що працював він в Оґульнопольськім комітеті миру та якийсь час був членом також Міжнародного комітету миру (розуміється совєтської формації), репрезентуючи там польську державу.

Дві ревеляції однієї зустрічі

Серед українських відвідувачів із Польщі несподівано я зустрів в Канаді мені добре відомого українського політичного в'язня з концентраційного табору Авшвіцу. Понад сорок років розлуки! Спочатку ми один одного не пізнали, а згодом були обійми і сльози. Звичайно, розмова пішла про минуле, про перебування на „ревірі", про його медичну операцію там же, про його звільнення вже совєтськими військами, бо залишився він на „ревірі"в Авшвіці, як нас ґнали німці з Авшвіцу далі на захід (залишили Авшвіц 18-го січня на наш Щедрий вечір). Мій співрозмовець рішився не йти на Захід, але на Схід. Пішов на Лемківщину й тут опинився в УПА. Знову так, як це було перед тим, коли його арештувало німецьке ґестапо. Був кілька років підпіллі, а навіть в почоті Стягу. Мав задоволення, бо служив рідній справі. В зударах з польськими заставами та військовими частинами мав щастя. Однак, скріплені польські сили перемогли. Мій співрозмовець попав у полон й опинився на важких допитах та поліційних тортурах. Пригадались передавшвіцькі часи, хоча часто польські тортури були грізніші. Врешті він опинився перед польським судом, де присуджено йому 15 років тюрми. Думав, що тут дійсно буде йому кінець (в кацетному жарґоні „капличка"). Прийшов,однак,1955 рік, час амнестії Ґомулки й наш співрозмовець опинився на волі. УБЕ (Ужонд Безпєченства) остеріг його, що не буде про своє перебування в УПА з ніким говорити, а тим більше писати. Приречення він дотримував дуже строго. Однак, саме УБЕ на праці стало з бігом часу поширювати вістки, що наш співрозмовець, це колишній „гайдамака" з УПА. Коли вістка стала вкінці надто голосною, його звільнили з праці і позбавили всяких матеріяльних засобів до життя. Відклики до повітового уряду праці, воєвідського уряду, а навіть до самої Варшави, нічого не допомогли.

У чорній розпуці наш співрозмовець рішився написати листа до прем'єра Циранкевича. Почав від його перебування в Авшвіці, про його участь — перший і другий раз в УПА. Переказав точно свою справу в суді і на роботі, про провокації УБЕ, про амнестію. Точно зі всіми деталями його Одиссея була переказана в довгих предовгих зажаленнях. Була це остання дошка рятунку, — говорив мій співрозмовець. При цьому надіявся на найгірше. Яка була його радість, коли в кілька тижнів пізніше наспів лист від прем'єра Циранкевича з наказом привернення нашому співрозмовцеві всіх втрачених прав, відшкодування та виплати йому певної пенсії за час позбавлення можливостей працювати. Свою історію мій співрозмовець закінчив словами: „Це була людина, яка мала в глибині свого серця почування не тільки для своїх, але також для людей інших національностей".

Дійсно, він був інший від багатьох його сучасників і його співробітників. Обсервуючи Юзефа Циранкевича в Авшвіці й порівнюючи з різними мосдорфами, які розпинали б українці живцем. Циранкевич був людиною в повному значенні того слова. Був патріотом, який у важких політичних і державних ситуаціях польського народу служив своїй батьківщині.

Собор св. Володимира в Пармі

Український православний собор у Пармі.

(Фото: Я. Кота)

Парма, Огайо, ЗСА. Той, хто рухається головною вулицею міста Парми, не може не завважити і не зацікавитися, не зупинитися, щоб оглянути а то й зайти і помолитися в УПСоборі св. Володимира. Так, наприклад, сталося зі мною, коли в товаристві адв. Юрія Оришкевича був там влітку 1988 р.

Ця, не дуже висока і велика церква св. Володимира, яка знаходиться на східньому боці вулиці State Rd., біля Marioncliffe Dr., і дещо на південь від УКСобору св. Йосафата, є дуже цікавою перлиною української церковної архітектури на всю Парма-Клівлендську околицю. Та церква є святинею, що не схожа на другі в тій околиці і тому, можна сказати, вона є унікальною в Пармі і околиці.

Церква має три бароккові бані, тобто, грушеподібної форми, дві з них знаходяться на переді по боках, а третя, вища і більша, знаходиться по середині церкви. Ті бані своєю формою надають церкві форму модерного українського стилю барокко. Натомість, сама фасада церкви (перед), з гарною мозаїкою Ісуса Христа, нагадує мені стиль фасади церкви „Всіх Народів" в долині Оливної Гори в Єрусалимі. Та церква має східн'й стиль. Архітектором церкви св. Володимира є Назарець з архітектурної фірми Gary-Moore-Ahrans Inc. Сама церква є 55ф. заввишки, 80ф. завширшки і 110ф. завдовжки. Вона має 400 місць для сидіння, біля 100 стоячих і ще біля 75 місць на хорах.

Історія існування св. Володимирської парафії в Клівленді є вже досить давня, ще з 1924 р. За багато років парафія осілася, сконсолідувалася, розрослася і розкорінилася так глибоко в українській громаді що вже витворила свій річний порядок Служб Божих і створила свою парафіяльну традицію, якою тепер плекає і обслуговує свою велику, активну і творчу громаду Парми та Клівленду.

Натомість існування нової св. Володимирської парафії можна числити від року 1953-го, коли клівлендська парафія закупила 10-ть акрів землі в Пармі, околиця на південь від Клівленду. Поки стара громада зібрала більше фондів на будову нового храму, вибрала архітектора а відтак і плян церкви то часи минали і богослуження відбувалися ще в старій церкві. Щойно в 1965-1966 роках фірма Ferris Const. почала будувати церкву та приміщення для пароха на новому місці.

Роки 1966 і 1967 були історичними і радісними для громади новозбудованої церкви св. Володимира. В 1966 р. сл.пам. мит. Іоан Теодорович в асисті арх. Мстислава Скрипника, пароха і багатьох отців посвятив і поблагословив новозбудований Божий Храм. А в 1967 р. ті самі владики і священики і багато інших разом з мирянами прибули туди знову на VI-ий Собор УПЦ в Америці. У Соборі взяли участь мит. Іоан, арх. Мстислав і еп. Олександер, 64 священників і 86 мирян делегатів. Отож вірні новозбудованого храму були раді і горді вітати і гостити такий поважний почет духовенства і мирян з різних частин країни в своїм новім приміщенні і похвалитися новим храмом, який ще не був зовсім викінчений.

Сьогодні церква св. Володимира має чим вже похвалитися. В середині церкви можна, наприклад, бачити прегарні орнаментальні візерунки мистця Білинського та милі вітражі роботи Бориса Макаренка. Є теж прекрасний Іконостас барокового стилю з 45-тьма іконами які розписали Святослав Макаренко і Н. Сомко. Іконостас є дерев'яний з цікавою різьбою мистця Когутича.

Отож церква св. Володимира має чим пишатися, але найбільше із свого унікального досягнення з нагоди Тисячоліття Хрищення України. А саме, з мозаїки Хрищення України величиною 40' на 45' роботи мистця Ф. Маршоні з Кантон, Огайо. Ця мозаїка була відкрита і посвячена Владиками Константином з Чікаго і Антонієм з Вашінгтону підчас величавого парафіяльного святкування Тисячоліття Хрищення України, яке відбулося в неділю 13-го грудня 1988. Клівлендський щоденник „The Plain Dealer" на своїй першій сторінці широко описав ту радісну подію.

Церкви в Пармі, українські і не українські, мають одну спільну рису: вони мають багато земельної посілости. Міські церкви в Канаді чи деінде не мають такого люксусу. Церква св. Володимира посідає аж три акри землі. Крім церкви тут знаходиться церковний дім а біля нього є ще досить місця для стоянки авт і для інших дозвільних потреб.

Церква являє собою модерну, одноповерхову і зручну споруду з великою залею для концертів або бенкетів, з кухнею, їдальнею та з різними кімнатами на такі потреби як школа, конференції, сходини, канцелярії та бібліотека, біля якої висить на стіні цікавий великий плякат-пам'ятник присвячений Хрищенню України. Бібліотека розростається і вже нараховує 3,000 книжок. В ній знаходяться теж мистецькі експонати: писанки, різьба, вишивки і т.п.

Парафія нараховує біля 1,200 душ і багато з них є активними при церкві і є членами різних організацій. Отож той будинок є постійно вживаний парафіяльною школою, церковним Братством і Сестричками, Укр. Православною Лігою, клюбом „60 Плюс", школою танців та гри на бандурі, англомовним хором і вівтарною дружиною, а найбільше клюбом любителів вареників! Вживають його і позацерковні організації та гуртки як, наприклад, „Каштан" — танцювальний ансамбль.

За церковною посілістю, через дорогу W 33 Rd. Str., продовжується друга церковна посілість. Тут, між іншим, знаходяться дві хати: одна для пароха емерита о. Степана Ганкевича, а друга для о. пароха Івана Наконечного, який прибув до Парми в 1987 з УП-Церкви св. Вознесення у Майплевуд, Н.Дж. Отець Наконечний, роджений у Скрентоні, Па., здобув богословську освіту в Колегії св. Андрея в Вінніпегу і був висвячений у сан ієрея Владикою Мстиславом в 1972 р. В праці йому ревно помагає пані добродійка Мар'яна, яка також доглядає і виховує двоє дітей, 11-річну Меланію і 8-річного Михасика.

Крім отців Ганкевича та Наконечного при церкві теж помагає, як сотрудник, о. Михайло Михайлюк. Богослуження відправляються в українській і в англійській мові як і також в тих мовах проповідується. При церкві є великий хор, біля 45-ти членів, під дир. Олега Махлая.

Крім того, що церкви в Пармі мають багато земельної посілости, треба абсолютно не забути і виразно підкреслити що вони мають ще одну спільну рису. А саме, любов до вареників або до пирогів, як тут їх теж називають. На тих варениках існують всі церковні організації і на тих варениках фінансуються всі події. Я не міг повірити в це аж поки мій супутник Юрій не показав мені чергу при одній із церков, де в черзі чекали, щоб закупити вареники жінки, чоловіки, діти, чорні і білі та іншого типу люди. У нас, в Оттаві, це не до подумання і навіть не до уявлення, ідея! Що за фінансовий інтерес!

Отож, хто матиме нагоду проїжджати через місто Парма, то сердечно заохочуємо вступити на молитву або на відвідини в УПСобор св. Володимира на щасливу дальшу дорогу.

Адреса собору: 5913 State Rd., Parma, Ohio, U.S.A., 44134.

„Сизокрилі" на Слов'янському фестивалі

„Сизокрилі" на Слов'янському фестивалі в Лінколн Центрі.

Українці в ЗСА звичайно знаходяться в середовищах виключно українських або виключно американських. Від десяти років нюйоркські українці мають нагоду раз на рік бути частиною чогось міжнародного, але в той же час і рідного: це Слов'янський фестиваль. Його влаштовує Slavic Heritage Council of America, Inc., щоб усвідомити американців про етнічне походження і культурну спадщину слов'ян. Крім українців, у фестивалі беруть участь також білоруси, болгари, поляки, росіяни, серби, словаки, словенці і югослави.

Цьогорічний фестиваль відбувся 28-го січня 1989 року в Елис Толлі Голл, в Лінколн Центрі. Сцена була прибрана великими написами „Вітаємо" кожною мовою. Було дев'ять ансамблів з групами співу, танців і хорів. Кожна національність виступала зі своїми традиційними народними танками, піснями, обрядами і в ручновишитих строях. Ефект був кольоровий, а настрій бадьорий. Через велике зацікавлення в цією імпрезою минулими роками, цього року було дві програми — пополуднева і вечірня, і квитки на оба представлення були заздалегідь випродані.

Представниками українців на Слов'янському фестивалі вже третій рік підряд були „Сизокрилі", танцювальна група під проводом Роми Прийми-Богачевської. По полудні вони виконали два танки: „Лемко" і „Гопак" у стилевих регіональних строях. Ввечорі вони виступили з „Закарпатською сюїтою" (що складається з трьох танків: „Закарпатський", „Тропотянка" і „Дробойка") і на кінець знову „Гопаком".

Публіка прихильно сприймала кожен виступ наших молодих танцюристів, а „Гопак" своїм жвавим ритмом і спритними швидкими крокам, як завжди, викликав ентузіязм і позитивний відгук у глядачів. Програма закінчилася гучне і енергічно.

Ансамбль „Сизокрилі" має осідок в Ню Йорку, хоча багато танцюристів доїжджає з дальших околиць. Групу засновано в 1978 році і вона складається з студентів і молодих професіоналістів у віці 15-25 років, які приходять щотижнево на лекції балету, а влітку відбувають інтенсивний тритижневий танцювальний курс. Їх в'яже спільна любов до української культури і танку. Крім народних танців, „Сизокрилі" мають в репертуарі стилізовані характерні танки хореографії їхнього провідника Роми Прийми-Богачевської. Крім Лінколн центру „Сизокрилі" вже виступали також в Медісон Сквер Ґарден, Ґарден Арт Центрі в Ню Джерзі, Айзенгавер Парку на Лонг Айленді, Конвеншіон Голл в Албані і т. д. та є добре відомі на сценах „Верховини" і Союзівки, де щоліта танцюють.

Оленка Юрчук

Д-р О. Субтельний...

(Закінчення зі стор. 1)

визначних провідників тому, що не було в нас державности і тим самим не було можливости виховати великих державних мужів.

Історики XIX століття, такі як Костомаров, Драгоманов і Грушевський, підкреслювали демократизм української нації і не признавали елітарности провідної верстви народу. Зате більш сучасні історики, такі як Липинський, Оглоблин і Марченко, звертали увагу на необхідність української еліти і на державницьку орієнтацію.

Проф. Субтельний зазначив, що хоч воно звучить неприродно, але єдині історики в сучасний період, які мають можливість об'єктивно досліджувати українську історію, знаходяться поза межами України.

В часах сталінського терору українські історики були фізично винищені а тепер історія України утотожнюється з історією Комуністичної партії. Тому тепер багато молодих істориків у вільному світі розробляють специфічні аспекти української історіографії як наприклад історію українського села (проф. Іван Павло Гімка), або історію українського жіночого руху (проф. Марта Хомяк-Богачевська).

Після доповіді проф. Субтельний відповідав на питання. Голова Товариства Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців Марія Лятишевська подякувала доповідачеві за цікаву та інформативну лекцію.

100-ЛІТТЯ А. ГІТЛЕРА

В інформації п.з. „Неонацисти відзначатимуть 100-ліття гітлерівського режиму" („Свобода" з 20-го квітня ц.р.) слід справити на „відзначатимуть 100-ліття з дня народження Адольфа Гітлера". — Ред.

„Україна:..."

(Закінчення зі стор. 1)

бачить національне відродження у сепаратизмі та ізоляціонізмі. Остерігаємо тих хто поширює такі ідеї, що вони граються з вогнем".

Таку промову мав Ґорбачов саме в день, коли КҐБ арештувало Набокова й чотирьох інших активістів.

В інтерв'ю після візити Ґорбачова деякі українці висловили сумнів щодо політичного змагання в Україні. „Деякі люди були розчаровані, що Ґорбачов не відрубав Щербицькому голови — сказав один член Спілки Письменників України у Києві, — але правдою є, що поки при владі залишиться бюрократичний апарат, немає значення, хто буде в проводі".

Тайна Щербицького лежить у його здібності створити всесильну базу, якою він втішається в Україні. Вибрано його секретарем компартії України в 1972 році, бо Москва рішилася стерти всякі спроби відновлення українського націоналізму. Напружені взаємини поміж Москвою й Україною сягають XVII століття, часів, коли незалежна Козацька Держава підписала умову (Переяславську) з царем Алєксєєм для захисту перед польською інвазією, — пише автор. З того часу Росія має претенсії до культурних здобутків та політичних прав щодо України. Коли згодом Україна стала змагати до національної й політичної ідентичности та незалежности, Москва пригасила ці намагання твердженням, що „Малоросія" входить у склад „слов'янської імперії" з Москвою в проводі.

Большевицька революція початково визнала право України на самостійність, але швидко з політичних, стратегічних і економічних міркувань відступила від цієї концепції. Події XX століття знівечили українські степи війною та політичними утисками. Багато розчарованих українців приєдналися до німецьких збройних сил під час Другої світової війни в боротьбі проти совєтського велетня й це дало притоку Москві розпочати акцію проти українського націоналізму. Канада дала захист тисячам українських вихідців.

Поміж 1960-70 роками українська інтеліґенція намагалася знову використати „відлигу" після смерти Сталіна, щоб повернутися до свого національного кореня. Але ці заходи закінчилися усуненням провідника Комуністичної партії України Петра Шелеста, який був великим прихильником українського національного руху. Його упадок довів до масового ув'язнення українських письменників та інтелектуалів.

З приходом до влади Ґорбачова московські реформатори вказали на Щербицького, як на зразок політичного діяча, якого вони бажали позбутися. Багатьох урядовців і партійних провідників обвинувачено в корупції й недолугости. Ця акція породила сподівання, що Щербицький „піде в одставку". Але проти нього особисто ніколи не висунено ніяких підозр і він залишився, тримаючися поли „перестройки". Він навіть пішов назустріч культурному відродженню на терені України. Виготовлено проєкт закону про „державну українську мову", рішено ввести навчання історії України в місцевих школах, а згодом введення української мови у всіх ступенях шкільництва. Говориться навіть про зростання фінансової незалежности України від Москви, хоч подробиці невідомі.

В лютому Щербицький заскочив навіть власних співпатріотів, виголосивши в телевізії промову по-українськи. Але він ясно підкреслив, що реформи мають свої межі: „Вважаємо, — сказав він, — повністю несприйнятливим намагання одиниць, чи груп вживати демократизацію як засіб діяти на шкоду приязні поміж окремими національними спільнотами".

У виборах видатні українські інтеліґенти мали проти себе сильних опонентів, зате партійні провідники кандидували без конкуренції. Одначе КҐБ пожвавило свою діяльність в Україні більше, ніж у інших республіках. Щобільше, представники цієї секретної поліції скликали в Києві пресову конференцію закордонних журналістів, щоб „розкрити" перед ними участь Заходу в діях націоналістичної підривної акції. До деяких активістів в ділянці прав людини застосовано тактику вивезення під ескортою на віддаль ста кілометрів, залишаючи їх „на призволяще".

Один партійний діяч сказав запальну промову на тему змін у дусі „перестройки", але запитаний, що було зле раніше, відповів: „Нічого, раніше справи стояли теж задовільно".

Деякі аналітики думають що Ґорбачов зрезиґнував з пляну зробити більші політичні зміни в Україні, бо вважав, що вони могли б бути некорисні. Сподіваються, що тиск на зміну політичних і культурних проблем буде діяти з низів. З одного не названого джерела походить вістка, що Україна, це єдина совєтська республіка, яка зберігає повну контролю над іменуванням осіб на партійні становища.

„Ми, в Києві досі не відчуваємо ніяких полегш", — жалілася перед Ґорбачовим одна жінка.

„Це тільки початок", — заспокоїв її Ґорбачов.

І Щербицький, і українське суспільство самі мусять виміркувати, що Ґорбачов мав на думці...

127-ий Відділ УНСоюзу відбув Річні збори

У неділю 15-го січня цього року, після наших великих святкувань Тисячоліття Християнства України, 127-ий Відділ Братства св. Миколая в Баффало, Н. Й., відбув річні збори в залі УКЦеркви при вул. Фулмор і Онайда.

Збори відкирв голова Відділу В. Шарван привітав присутніх, відмовлено молитву й вшановано хвилиною мовчанки померлих членів, яких було сім у минулому році.

Голова подав порядок нарад, який прийнято без змін. Зборами провадив голова відділу В. Шарван, який подякувавши за довір'я, попросив представника баффалівської округи Василя Сивенького до президії. Протокол з попередніх зборів відчитала мгр Надя Ільківська і його прийнято без змін. Фінансовий секретар М. Гаравус звітувала про членський і фінансовий стан Відділу, який нараховує 326 дорослих членів і 58 у дитячому департаменті. Прийнято 10-ть нових членів у минулому році, чотири члени одержали допомогу в сумі 400 дол., один член — студентську стипендію в сумі 200 дол. Відділ одержав з Головної Канцелярії УНСоюзу, дивідендів на суму 10,000 дол., і їх виплачено членам відділу. Касир П. Гаравус звітував про фінансовий стан Відділу до 31-го грудня 1988 року. Готівка в касі на 1989 рік становить 788.96 дол.

Голова Відділу В. Шарван у своєму звіті сказав, що рік праці за нами, праця нашого Відділу є замітна, як можна бачити зі звітів Марії Гаравус. Наш Відділ приєднав нових членів й старався, як міг, обслужити тих членів, що є забезпечені полісами в нашому 127-му Відділі. Я дуже задоволений, що ми усі є заангажовані в різних організаціях і комітетах, цим ми допомогли величаво відсвяткувати Тисячоліття Хрищення України. „І я на хвилях етеру допомагав, — сказав він, — наш Відділ власне через тих людей дав свій вклад праці для баффалівської громади.

За контрольну комісію звітував голова М. Гнатів. Контрольна комісія в складі М. Гнатів, О. Бережницька і Д. Ільківський перевела перевірку книг при співучасті фінансового референта і касира в четвер 12-го січня цього року та висловила признання п-ні Марії і Петрові Гаравусам.

Голова президії покликав представника Округи Василя Сивенького до слова. Він подякував за запрошення, передав привіт від ГУУНСоюзу й голови баффалівської Округи Романа Конотопського, котрий не міг бути на сьогоднішних зборах. В. Сивенький висловив признання Управі 127-го Відділу за приєднання нових членів, а особливе признання Марії й Петрові Гаравусам за таку жертвену працю для відділу, баффалівської громади і УНСоюзу.

Голова президії В. Шарван подякував представникам Округи за участь в наших зборах і висловив признання членам Управ за їхню працю та просив передати привіт голові Округи Р. Конотопскому, членам і ГУ УНСоюзу. Після вислухання звітів, привітів, відбулась дискусія над звітами.

Голова Контрольної комісії М. Гнатів запропонував абсолюторію уступаючій Управі. М. Гнатів подав внесок, щоб перевибрати ту саму Управу на 1989-ий рік, внесок прийнято. У склад Управи ввійшли: Василь Шарван — голова, Д. Пітолай — заступник голови і україномовний рек. секретар, мгр Надя Ільківська — англомовний секретар, Марія Гаравус — фінансовий секретар, Петро Гаравус — касир й заступник секретаря, Д. Баранецький і Д. Ганущак — вільні члени; Контрольна комісії: М. Гнатів — голова; О. Бережницька і Д. Ільківський — члени.

Закриваючи збори, В. Шарван подякував за вибір і довір'я та запросив усіх на перекуску, яку приготовила Марія Гаравус.

Д. Пітолай

†

Ділюся сумною вісткою, що 15-го квітня 1989 р. відійшла від нас моя Найдорожча ДРУЖИНА

бл. п.

ТЕТЯНА ЧАПЛЕНКО,

ур. Михайлова

ПОХОРОН відбувся 18-го квітня 1989 р. о год. 11-ій ранку, на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

У невимовному смутку,

ЮРІЙ ЧАПЛЕНКО

Сталінщина...

(Закінчення зі стор. 2)

яке відношення до створення „Перфторану". Насправді ж понад 600 людей, які отримували „Перфторан" і які вважалися безнадійно хворими, тепер живі і здорові. А в реанімацію вони потрапляли не після лікування „Перфтораном", а до того, тому, що безнадійно тяжкий стан їхнього здоров'я вимагав цього від самого початку. Всі вони мали надзвичайно тяжкі травми черепа опухи мозку, жирову емболію судин, відкриті скальпованні травми, пересадку нирок, операції на серці. „Штучна кров" вводилася їм не заради наукової цікавости, а тому, що вже не було жадної надії врятувати їх іншою методою.

Закон СССР дозволяє проводити досліди добре випробуваного на тваринах препарату на безнадійно хворих людях тоді, коли не лишається інших шансів врятувати їхнє життя.

Совєтські неврохірурги були вражені, коли летальна статистика руйнувалася на очах від чудесних врятувань за допомогою „Перфторану". У Дніпропетровському медінституті врятували навіть жінку, яка протягом 12-ти хвилин була в стані клінічної смерти і клітини її мозку повинні були атрофуватися. Повернення до життя загрожувало їй довічною інвалідністю, але цього не сталося. Завдяки введенню „блакитної крові" жінка не тільки врятована, але й працює за професією (математик!).

Звичайно, панацеї від усього на світі нема, тому не всіх хворих пощастило врятувати. Не через введення „Перфторану", а тому, що це були реанімаційні хворі, яким судилося вмерти. При вивченні матеріялів експертизи А. Рискін не знайшов жадного випадку, де б смерть наступила в наслідок лікування „Перфтораном".

Попри всі намагання довести вину авторів „Перфторану", матеріяли слідства доводять якраз протилежне. Проте заборона на випуск „штучної крови" лишається в силі й тепер. Колектив інституту біофізики деморалізований. Нове керівництво Інституту боїться рішати. А тим часом гинуть люди від ішемії серця і нирок, від тромбів судин, опухів головного мозку, від великої втрати крови, від радіації Чорнобиля, від хвороби АІДС.

Сталінщина відрізняється тільки тим, що тепер вдалося викрити й оприлюднити дії КҐБ та прокуратури. Однак усі оті „законники" продовжують сидіти мабуть свої посади і ще не одну чесну людину спровадять до тюрем, або на той світ, бо гласність не поширюється аж так, щоб притягти до відповідальности за беззаконні дії працівників КҐБ.

„Чорноморська..."

(Закінчення зі стор. 1)

вперше в своїй історії стали віцечемпіонками УСЦАК.

В складі УСВТ „Ч.Січ" виступали: С.Моравська-Гейлі, С.Лопатовська, Н. Моравська, А. Тершаковець, М. Орел-Вітман, С. Бук. Провідник і тренер Павло Гейлі. Склад віцечемпіонок: О. Зельонка, Х. Кош, Х. Янців, О. Тиньо, М. Палюх, У. Палюх, А. Журавська, Н.Чучак, О. Савка. Провідниця — О. Зельонка.

В групі чоловіків виступало 10 дружин, на початку в двох рівнорядних підгрупах. В підгрупі „А" сподівано домінувала дружина „Чорноморців", який дорівнювала СТ „Україна" Торонто, обидві добилися до півфінальної серії із 32 бутками по 7:1 сетів. Дальше від них відстали: УКЦ Воррен, Пласт, Пассейк, і СУМ, Бінгамтон.

В підгрупі „Б" подібно йшли від перемоги до перемоги СТ „Україна" (Грім) Торонто і УСО „Тризуб" Філядельфія. До цієї підгрупи жереб звів рівніших партнерів і все ж вони не змогли втримати темпа лідерів. На особливе відмічення заслуговувала дружина УСК, Ню Йорк, що на початку була в колі фаворитів. Слабше вийшла дружина Пласт, Філядельфія, і УСВТ „Ч. Січ", Нюарк, в нових складах.

В півфінальній серії СТ „Україна", Торонто, перемогла УСО „Тризуб" висілдом 15:2, 8:15, 15:4, а „Чорноморці" — СТ „Україна" (Грім) Торонто, 15:7, 15:8. У фіналі, що пройшов на вищому рівні, „Чорноморці" остаточно перемогли СТ „Україна" 2:0 сетами і таким чином здобули нагороди чемпіонів.

В складі „Чорноморців" виступали: З. Стахів, П.Гунчак, О.Богатюк, В.Кравець, І.Білинський, Б.Новаківський і Б. Іваськів. В складі віцечемпіонів: Я. Лойовський, І.Лотоцький, Р. Струганик, Р. Олескій, М. Кушніренко, В.Перчишин, А. Калинкало, Г. Сабат і В. Мокрій. Провідник і тренер — Павло Келембет. В односетівці за третє місце УСО „Тризуб" переміг СТ „Україна" (Грім) 17:15. Нагороди найкращих змагунів турніру отримали: С.Моравська-Гейлі (УСВТ „Ч. Січ") і П.Гунчак („Чорноморці").

Кінцеві табелі підгрупи.

Жіноча. 1. УСВТ „Ч.Січ", Нюарк, 2. СУМ, Пассейк,3. УКЦ, Воррен, 4. УСО „Тризуб", Філядельфія, 5. ВК Ню Джерзі;

(Чоловіки): підгрупа „А": СТ „Україна", Торонто, 2.„Чорноморці", 3. Пласт, Пассейк, 4. УКЦ Воррен, 5. СУМ, Бінгамтон; підгрупа „Б": СТ „Україна" (Грім) Торонто, 2. УСО „Тризуб", Філядельфія, 3. Пласт, Філядельфія, 4. УСК, Ню Йорк, 5. УСВТ „Ч.Січ" Нюарк.

Згідно з пляном проводу цього турніру в його програмі пройшли теж першенства УСЦАК-Схід в трьох групах, при чому юначки СУМ, Пассейк, автоматично стали першунками, як єдина зголошена дружина і вона виступала в жіночій групі УСЦАК, де, як вже згадано, здобула гарний успіх.

В жіночій групі нагороди за перші три місця здобули: УСВТ „Ч. Січ", Нюарк, 2. СУМ Пассейк УСО „Тризуб", Філядельфія. Трофеї найкращих змагунів здобули: І. Костецький і О. Зелонка. В групі чоловіків: „Чорноморці", УСО „Тризуб", Філядельфія, Пласт, Філядельфія. В групі юнаків: УСО „Тризуб", Філядельфія, СУМ Пассейк.

В загальному цей відбиванковий турнір УСЦАК і Делегатури-Схід пройшов дуже успішно і коректно, до чого причинився в основному провід турніру і професійні судді Відбиванкової асоціяції Америки.

Після фіналу увечері в приміщеннях Готелю Рамад Інн в Іст Гановері, відбулася спільна вечеря в часі якої були вручені трофеї, що їх уфундували Український Народний Союз і УСВТ „Ч.Січ". Тією святковою церемонією проводив М. Стебельський, голова УСВТ „Ч.Січ", що був господарем турніру. При врученні переможцям трофеїв асистували: Я. Козак (голова УСЦАК-Схід), О. Твардовський (заступник голови УСЦАК-Схід і керівник турніру), Е.Іванців, головний радний і директор Інформаційного Бюра УНСоюзу, О Напора (фінансовий секретар УСЦАК і секретар турніру), О.Федаш (менаджер готелю Рамада Інн), А. Воробець (координатор братської діяльности УНС) та О.Лесюк (ланковий відбиванки УСЦАК).

Черговий 33-ий чемпіонат УСЦАК в 1990 році відбудеться в Торонто, господарем якого буде місцеве СТ. „Україна"

Суспільна опіка Окружної управи СУА

Праця референтури Суспільної опіки є згідна з християнською засадою і традицією СУА, а саме: допомога ближньому — українській людині, де вона не була б, чи то в ЗСА чи на іншому континенті.

Працю Відділів координує референтка Віра Кушнір згідно з резолюціями конвенцій, постановами Окружного з'їзду і рішеннями Централі. Під її проводом праця розгортається в двох напрямах: перше — допомога старшим, хворим і самітним членкам; друге: — допомога потребуючій українській людині дослівно в цілому світі, крім Австралії й Канади.

Наші членки підшукують спонзорів для студіюючої молоді в Бразилії. Зробили збірку на закуп землі в Бразилії (21 Відділ). Підтримують фонд медичної допомоги, головно для хворих наших дітей. Передплачують „Наше Життя" для бабусь. Висилають українські книжки і журнали, звукові ленти і платівки з українськими піснями, звертаючи увагу на підготовку до першого Св. Причастя, що її виготовив наш 30-ий Відділ. Збирають, пакують, висилають пачки з одежею і харчами. Висилають грошеві допомоги, для прикладу, 64-ий Відділ посилає для науковців в Сарселі. Все те вони розсилають в Україну, Аргентину, Бразилію, Німеччину, Польщу, Францію, Чехо-Словаччину і Югославію.

В осідку своїх Відділів вони відвідують старших, хворих, самітних своїх членок і нечленок. На Різдво і Великдень несуть дарунки і складають побажання, щоб вони знали, що про них пам'ятають.

Наші союзянки не забувають і тих, що приїхали до нас зі совєтського „раю", наших дисидентів і їх родин, а також і молодь з Польщі. Всім їм дають поміч не лише матеріяльну, але і моральну, щоб вони тут, на чужині, не почувалися осамітненими а відчули, що тут є свої люди і не дадуть їм пропасти.

Не забуваймо одного, що наші членки є зайняті заробітковою і домашньою працею, а свій вільний час безкорисно посвячують для суспільної опіки.

Сама референтка Віра Кушнір є великою ентузіясткою суспільної опіки. Вона стало є в контакті з головами і референтками Відділів, допомагає їм, дораджує як придбати на видатки фонди, одним словом, тримає руку на живчику. Вона має велике признання для наших членок, бо вона бачить як вони віддано працюють і не чекають на подяку, а совісно виконують свій обов'язок. Останньо в неї зродилися ідея створити лікарську пораднію для старших. Вже йде підготова і в короткі буде подана точна інформація про ту дуже корисну станицю.

Оксана І. Щурова

В Чикаґо...

(Закінчення зі стор. 1)

корованою сценою державним і крайовим закарпатським гербами з портретом о. Августина Волошина, що були прибрані народними орнаментальними тканинами і кущами зелені (декорацію виконала мисткиня Марія Гарасовська-Дачишин), прапороносці і почесна стійка розпочали зустріч врочистим апелем. Коли заграла трубка і похилилися прапори на сцені, Ю. Чернявський, що в 1939 році працював у канцелярії Головної Команди Карпатської Січі, нагадав померлих і полеглих творців карпато-української держави, а між ними о. А.Волошина, президента Карпатської України, 115-річчя народження якого припало на 17-го березня ц.р.

Уроджененць Закарпаття М. Яшко сказав коротке вступне слово, нагадуючи, що державне самовизначення Закарпаття було актом об'єднаного соборного українства та що сьогоднішній момент вимагає від нас такої самої єдности. Він привітав духовенство, присутніх членів почесного центрального ювілейного комітету, — А. Кущинського і Ю. Артюшенка, а далі колишніх карпатських січовиків і діячів на Закарпатті: Наталку Балицьку, Дмитра Гандзюка, Дмитра Гулича, Василя Качуровського, Василину Кущинську, Григорія Присташа, Всеволода Трутенка та інших. Інж. Артюшенко виголосив полум'яний привіт, в якому підкреслив зв'язок між визвольними змаганнями 1917-19 рр. і закарпатськими подіями. Цей зв'язок символізувала ще й присутність на врочистості 94-річного майора Армії УНР Миколи Личика.

Головну промову мав виголосити д-р Вікентій Шандор, представник карпатоукраїнського уряду в Празі в 1938-39 роках. Через незапланування промовець не міг прибути. Промову виголосив проф. В. Маркусь, який представив широке історичне полотно розвитку українського населення Закарпаття „від загроженого етнічного гатунку до державного відродження народу". Аналітична доповідь із деякими яскравими прикладами національно-політичного усвідомлення закарпатців в ХХ столітті розкрила перед присутніми соборні зусилля українців з різних земель допомогти наймешному „зраненому братові" та довести до історичних подій 1938-39 років. Легенда і чин карпатського березня продовжують формувати свідомість наступних поколінь.

В мистецькій частині програми виступили Світлана Кочман (нарратор) та рецитатори — Орина Грушецька і Андрій Карасейчук, які виконали складний монтаж „Гомін Срібної Землі" — добірку віршів про Закарпаття закарпатських та загальноукраїнських поетів. Згодом студентка етномузики Лаврентія Туркевич проспівала в супроводі бандури низку закарпатських пісень та кілька мелодій і текстів, що були присвячені боротьбі карпатських січовиків.

Врешті закінчив програму хор православної церкви св. Андрія. Представляючи диригента д-ра В. Трухлого М. Яшко зазначив, що родина Трухлих відзначилася в музичній культурі Закарпаття (покійний батько, проф. Іван Трухлий, був диригентом хору Торговельної Академії та учительського хору в Мукачеві). Хор св. Андрія чудово виконав „Отче наш" М. Леонтовича, „Карпатські Січовики" Г. Китастого, „Привіт батьківщині" В. Софрона-Левицького та бравур не „Засяло сонце золоте" М.Недільського.

Національним славнем „Ще не вмерла Україна", що 15-го березня 1939 року став, згідно з конституцією Карпатської України, також гимном цієї молодої держави, закінчено це наскрізь вдале відзначення світлої дати в нашій новітній історії.

Ювілейний комітет в час розв'язання призначив чистий прибуток із святкування у висоті 300 дол. на видання Збірника НТШ, присвяченого „Закарпаттю у ХХ столітті".

З ОЛБАНІ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що мешканці стейту Ню Йорк в короткому часі будуть змушені заплатити 1 біл. дол. в додаткових податках на таких речах як тютюн і алькоголь. Для покупців це означає, що будуть більше платити за цигарети, пиво, килими і цератове накриття долівок, як і при купні кооперативних мешкань. Для підприємців ці додаткові податки означатимуть дорожчі платності повітряних ліній, тимчасове оподаткування банків і обезпеченевих фірм, як також і втрата деяких податкових пільг для фірм, що їх хочуть закупити інші. Переговори про ці заходи вже ведуться тижнями, але тільки в останніх днях дійшло до згоди поміж офермами законодавцями.

НЕ ТА ЛІТЕРА...

У статті під псевдом „Учениця" п.з. „Спомин про Дометія Йоху-Березенця" („Свобода" чч. від 57-го до 59-го, від 29-го до 31-го березня) прізвище професора музики повинно бути Дометій Йоха-Березенець. Як теж треба читати: „Щоб своїми виступами доробитись матеріяльно, про що він часто згадував у своїх листах, то поміж своїми таки неможливо, бож самі неспроможні були платити гонорарі своїм виконавцям". — Ред.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ЗАХОДНИК, член УНС Відд. 206-го Т-ва „Запорозька Січ" у Вунсакет, Р. І. померла 9-го березня 1989 року на 76-му році життя. Нар. 28-го серпня 1012 року в Провіденс, Р.І. Членом УНС стала 1930 року. Залишила у смутку брата Теодора, сестер Сузен, Роз і Ольгу. Похорон відбувся 11-го березня 1989 року на цвинтарі св. Стефана у Менвіллі, Р.І.

Вічна Їй Пам'ять!

Л. Гардінк, секр.

ПЕТРО ЯЦІВ, член УНС Відд. 88-го Т-ва Союзівка в Кергонксоні, Н.Й., помер 14-го січня 1989 року на 81-му році життя. Нар. 1908 року в Україні. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Лізу і дальшу родину в Америці, Канаді і в Україні. Похорон відбувся 17-го січня 1989 року на цвинтарі Пайн Буш в Кергонксоні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія М. Гаврилюк, секр.

СТЕФАН ЦИМБАЛА, член УНС Відд. 204-го в Ню Йорку, Н.Й. помер 8-го березня 1989 року на 99-му році життя. Нар. 4-го січня 1890 року в Україні. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дочку Евгенію. Похорон відбувся 11-го березня 1989 року на цвинтарі Кальварія в Лонґ Айленд Сіті, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

НЕЛЛІ ДЖАН, член УНС Відд. 171-го ім. Лесі Українки в Джерзі Сіті, Н.Дж. померла 7-го лютого 1989 року на 72-му році життя. Нар. 1916 року в Джерзі Сіти, Н.Дж. Членом УНС стала 1976 року. Залишила у смутку діті: Елейн, Ненсі, Стефана, Миколу і Юрія; сестру Анну Терек, брата Вільяма Баггар і трос внуків. Похорон відбувся 10-го лютого 1989 року на цвинтарі св. Хреста в Н. Арлінгтоні, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

С. Расн, секр.

АНАСТАЗІЯ ЗАМЕЛЬСЬКА член УНС Відд. 59-го Т-ва „Українська Січ" в Бриджпорті, Конн., померла на 93-му році життя. Нар. 1895 року в Зах. Україні. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку дві дочки Ольгу Свалковську і Анну Юник, 6-ох внуків і дальшу родину. Похорон відбувся 2-го лютого 1989 року на цвинтарі свв. Кирила і Методія в Півіллі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Тарас Сливінський, секр.

АНДРІЙ БАРАННИК, член УНС Відд. 88-го Т-ва „Союзівка" в Кергонксоні, Н.Й. помер 15-го лютого 1989 року на 88-му році життя. Нар. 1900 року в Андріяшівці, Полтава, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дочку Галину. Похорон відбувся на цвинтарі Пайн Буш в Кергонксоні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія М. Гаврилюк, секр.

МИКОЛА ГРИЧАН, член УНС Відд. 149-го ім. Пречистої Діви Марії в Лаккавана, Н.Й., помер 13-го листопада 1988 року на 91-му році життя. Нар. 16-го лютого 1898 року в Чехо-Словаччині. Членом УНС став 1928 року. Залишив у смутку шваґерку Гелен Перлік, дочку Анну Мінік і внуків. Похорон відбувся в Клертоні або Монессен, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар